

▲ Hráz rybníka Amerika se starými duby.

Vzácné a méně běžné druhy hub na hrázi rybníku Amerika

Martin Chochel, Krajský úřad Karlovarského kraje

Význam biotopů hrází starých rybníků je dán zejména tím, že na nich staří rybníkáři sázeli stromy, které prostředí hrází nejlépe snesou a hlavně stabilizují. Takovými stromy jsou hlavně duby letní. Hráze mezi kaskádami rybníků jsou zpravidla sypané, s pevným šterkovým nebo kamenným jádrem, které hráze jistí. Jádro zároveň funguje jako drenáž, těleso je odvodňováno a na exponovaných svazích vznikají paradoxně suchá a výhřevná stanoviště s relativně teplomilnou vegetací. Nejde jen o případ třeboňských hrází (v tomto ohledu notoricky známých), ale třeba i o hráze oddělující přírodní rezervaci Amerika a rybník Miska. V měsících září a října 2014 jsem měl příležitost právě zmíněnou lokalitu projít a zjistit celou řadu velmi zajímavých údajů o zdejších mykoflóre.

Spouštěcím motivem k tomu, abych se zde na houby zaměřil trochu více, než jen jako na součást postupně se vybarvujícího podzimního koloritu, byl nález poměrně vzácného teplomilného doubravního druhu dřevokazné houby trsnatce lupenitého (*Grifola frondosa*). Tato chorošovitá houba, podobně jako příbuzný vějířovec obrovský (*Meripilus giganteus*), o němž jsem psal v souvislosti se zámeckým parkem ve Valči (Arnika 2/2013), roste při bázi kmene a na kořenech listnatých stromů, v tomto případě hlavně dubů. Houba vytváří velmi členitě větvené, zpravidla šedohnědě zbarvené plodnice, které mohou dorůst i několika kilogramů. Konzistence je na chorošovitou houbu poměrně měkká až drolivá, dužnina příjemně oříškově voní a jde o jedlý a prokazatelně léčivý druh. Vzhledem ke klimatickým podmínkám

▲ Trsnatec lupenitý.
▲ Křemenáč borový.

Karlovarského kraje by se zde tento druh ani neměl vyskytovat, jeho těžištěm je jih Čech, středocheská kotlina a Morava. Růst je v literatuře uváděn od konce léta do poloviny podzimu.

Dalším zajímavým a méně běžným druhem je šupinovka nádherná (*Gymnopilus spectabilis*). Z relativně široké rodiny šupinovek je tento druh řazen mezi největší (šířka klobouku až 30 cm) a dosti vzácné. Vyrůstá na pařezech listnáčů – nejčastěji dubů. V lokalitě jsem našel dva trsy, v jednom byly plodnice plně vyvráté, s šířkou kolem 20 cm, ve druhém pak naopak mladé, doposud nerozvinuté. Šupinovka nádherná je trsnatě rostoucí houba, výrazně žlutě nebo oranžově zbarvená. Na klobouku jsou plstnaté šupiny, které však nejsou tak plastické, jako u jiných druhů. Jedná se o nejedlou houbu s výrazně hořkou chutí.

Křemenáč borový (*Leccinum vulpinum*) je vzácnější druh hřibovitých, který je uveden v červeném seznamu ohrožených druhů hub ČR. Jediná plodnice byla nalezena u severozápadního okraje hráze, kde je do porostu vysázeno několik borovic a skupina dubů červených. Křemenáč borový vytváří vazbu s borovicí lesní. Povrch klobouku je tmavě oranžově až cihlově zbarvený, plstnatý nebo jemně šupinkatý. Třeň je šedohnědě jemně stroupkatý, dužnina je bílá, krátce po poranění lehce růžovějící, u báze modrající. Vzhledem k seznamu v červeném seznamu by tato jedlá houba neměla být sbírána. Jelikož je ale podobná jiným druhům, nebývá pravděpodobně odlišována a bývá sbírána. Další, mně známá lokalita tohoto druhu je v přírodní rezervaci Údolí Teplé nedaleko Bečova nad Teplou.

Z dalších hřibovitých zde byl v uvedených podzimních měsících nalezen hřib dubový (*Boletus reticulatus*), hřib smrkový (*Boletus edulis*), hřib kovář (*Boletus erythropus*), vzácnější suchohřib červený (*Xerocomus rubellus*) a kozák šedo zelený (*Leccinum thalassinum*).

Velice zajímavým, opět teplomilným druhem zjištěným ve zmíněné lokalitě, je čirůvka hořká (*Tricholoma acerbum*). Jedná se o nejedlou, robustní, často trsnatě rostoucí houbu s bílou dužninou a tmavými šupinkami na povrchu klobouku. Tento druh je poměrně vzácný, nicméně na lokalitě byl nalezen v množství desítek plodnic. I zde potvrzuje svou vazbu zejména na duby a výhrěvné

plochy. Místům, kde roste, by měla být věnována pozornost, přinejmenším zde bránit zarůstání stanovišť.

Poměrně zajímavým druhem je rovněž na výhřevné biotopy a duby vázaný ryzec zlatomléčný (*Lactarius chrysorrheus*). Druh je podobný ryzci kravskému (*Lactarius torminosus*), který se zde hojně vyskytuje také, ale který se vyznačuje více plstnatým kloboukem jemně růžovooranžové barvy. Specifický je ale tím, že po poranění roní bílé, na vzduchu rychle žloutnoucí mléko, zatímco ryzec kravský má mléko bílé. Povrch klobouku ryzce zlatomléčného je narůžovělý, se soustřednými hnědočervenými kruhy a při okraji stejně zbarvenými oválnými skvrnami. Oba uvedené ryzce jsou nejedlé. Skupinu na podzim nalezených ryzců zde doplňuje ryzec šeredný (*Lactarius turpis*). Jedná se opět o druh nejedlý s podezřením na obsah mutagenních látek způsobujících rakovinu.

Ouško kornoutovité (*Otidea onotica*) je dalším teplomilnějším druhem, vázaným na teplé habřiny nebo doubravy. Jedná se o zástupce věckovýtusných hub, má zpravidla žlutavou barvu a plodnice, často vyrůstající v trsech, mají tvar rozevřeného kornoutu. Houba je jedlá, ale zpravidla málo sbíraná pro svou křehkost a relativní neznámost.

Ve výše uvedeném textu je uvedeno několik vzácných druhů, které byly zjištěny náhodnou pochůzkou kolem přírodní rezervace Amerika. Na základě těchto zjištění se průzkumu území budu věnovat i v následujících letech, nicméně bych byl rád, kdybych touto cestou inspiroval další autory k podobným článkům nebo alespoň k občasným zmínkám o zajímavých druzích hub v Karlovarském kraji. Amatérské i profesionální mykologii se v České republice věnuje již tradičně poměrně velké množství lidí a věřím, že tato oblast výzkumu je stále atraktivní i pro běžného zájemce o přírodní bohatství kolem nás. ■

- ▲ Šupinovka nádherná.
- ▲ Čirůvka hořká.
- ▲ Ryzec zlatomléčný.
- ▶ Ouško kornoutovité.

Všechny fotografie Martin Chocheľ.

